Zpravodaj

Léto 2023 / 122

NEJKRÁSNĚJŠÍ KVĚTINY NA VAŠI TERASU I BALKÓN

Zelený svět pro vaši duši

PRÉRIJNÍ TRVALKOVÝ ZÁHON A TIPY NA DÁRKY KE DNI DĚTÍ

Zelený svět pro vaši duši

ZAHRADA plná chutí

Text: (red.), foto: Shutterstock

Léto většina z nás považuje za nejkrásnější roční dobu, která je plná dobré nálady, výletů i volného času stráveného s rodinou. Jenže horké letní měsíce si užíváme i jinak, na zahradě totiž dozrává první ovoce i zelenina, takže startuje ta nejlepší zahradní degustace plná skvělých chutí.

Víte, v jaké zahradě si nejlépe odpočinete? Přece v té, která je krásná na pohled, voňavá po spoustě květin a chutná po ovoci či zelenině. Jakmile totiž na zahradě roste něco dobrého k snědku, procházky a toulky pod modrou oblohou dostanou okamžitě jasný cíl. Před několika lety to ale pomalu vypadalo, že zeleninové záhonky a ovocné sady odsuneme na druhou kolej díky snadné dostupnosti zeleniny a ovoce v supermarketech. Kdo měl to štěstí, našel si ve své blízkosti farmáře nebo sledoval termíny farmářských trhů, na kterých měl možnost si plodiny vyrostlé v kvalitní půdě a dozrálé na slunci koupit. Ale poslední roky a vývoj událostí rozhodly o tom, že se k pěstování zdravých potravin opět rádi vrátíme. Dokonce se pro ně najde místo i na malé zahradě nebo na terase i balkónu. U vlastní sklizně máme jedno stoprocentně jasné. Bude totiž chutnat ze všeho nejvíc, protože bude vypěstovaná s největší pečlivostí na vlastní zahradě, kde sami rozhodneme, jaké odrůdy si zvolíme, jak se o ně budeme starat i kdy je sklidíme.

Zelený svět
pro vaši
duši

Degustace na vlastní zahradě

1. Pěstování zeleniny není rozhodně žádná nuda. Dneska je to spíš kreativní činnost, při které se můžete rozhodnout, jestli dáte zelenou výhradně moderním odrůdám, nebo zkusíte i ty znovuobjevené staré. Obě cesty mají své výhody. Tak třeba u moderních odrůd se budete těšit z obrovských plodů skvělé chuti. U starých odrůd je skvělá chuť zaručena úplně stejně, ale v jejich případě si můžete uchovat semínka i na další roky, což moderní hybridní odrůdy neumožňují.

~

2. Tradiční ovocné stromy zažívají opět zlaté časy. Mnohdy se pro ně najde místo i v okrasné zahradě. Krásné jsou totiž nejen jejich květy, ale samozřejmě i plody. Šťastlivci s velkým pozemkem si mohou rovnou založit vlastní ovocný sad. O přebytky ovoce si nedělejte starosti, většina se dá i tepelně zpracovat nebo rovnou rozdat po známých, kteří nemají pro vlastní pěstitelské aktivity místo.

~

3. Nekonečné možnosti využití mají také rostliny označované jako drobné ovoce. Všemi oblíbený jahodník, zdravé borůvky, tradiční rybíz nebo angrešt a k tomu třeba maliník budou tou správnou volbou snad úplně pro každého. Spolehlivě porostou dokonce i v nádobě na terase, tak si je nemá smysl odříct ani bez vlastní zahrady. I když se třeba obejdete bez jabloně nebo hrušně, drobného ovoce se nezříkejte. I na malé ploše zahrady si totiž vypěstujete spoustu vitamínů zabalených do plodů té nejlepší chuti.

~

4. Naše volba

Bazalka pravá – *Ocimum basilicum*
Citrónová tráva – *Cymbopogon citratus*
Dobromysl obecná – *Origanum vulgare*
Fenykl obecný – *Foeniculum vulgare*
Koriandr setý – *Coriandrum sativum*
Levandule lékařská – *Lavandula angustifolia*
Libeček lékařský – *Levisticum officinale*
Petržel zahradní naťová – *Petroselium crispum*
Yzop lékařský – *Hyssopus officinalis*

CHUTĚ UMÍ PŘEKVAPIT

CHUTĚ se během života výrazně mění. Pokud například děti zelenině příliš neholdují, neznamená to, že k ní v dospělosti nenajdou cestu.

CHUŤ a celkový požitek ze zeleniny i ovoce záleží i na jejich barvě. Hlavně odstíny žluté, červené a oranžové chuť výrazně podporují. Zatímco pro ovoce jsou výrazné barvy zcela běžné, u bylinek či zeleniny si je můžete dopřát díky mnoha zajímavým odrůdám.

CHUTĚ se v minulosti dělily na čtyři skupiny – hořkou, slanou, sladkou a kyselou. Věděli jste ale, že chuťové receptory vnímají ještě další dvě? Chuť umami je typická například pro lahodná rajčata, zatímco škrobovou můžete ucítit třeba u brambor.

Zelený svět pro vaši duši

Také se chcete u sebe doma nebo na své zahradě cítit jako v bavlnce? Klid pro duši vám přinesou rostliny, které dokážete vnímat všemi smysly. V příštím čísle Zpravodaje se tak seznámíte s rostlinami, které vás potěší i na dotyk ruky. Nechte se inspirovat!

Ano, takové trvalky opravdu existují a nemusí nutně jít pouze o zahradní sukulenty. Dokonce se jim bude dařit v pestrobarevném prérijním záhonu. Ten si během let získal spoustu obdivovatelů, kteří díky němu už pochopili, že trvalky nemusí vždy představovat jen spoustu práce.

Trvalkový záhon, který neporazí horko ani sucho

Text: (red.), foto: Shutterstock

Velmi důležitý bude u trvalkového záhonu také mulč. V případě prérijního trvalkového záhonu nesmíte sáhnout vedle, jediná přijatelná varianta je mulč minerální, tedy kamenná drť nebo kačírek. Pro mulčování v tomto případě nikdy nepoužívejte mulčovací kůru.

Lukáš Chladil, Zahradnické centrum Brabec, Modřice

Prérijní trvalkový záhon dnes už není žádnou raritou, běžně se s ním setkáte v ulicích měst. I když naprostá většina trvalkových záhonů vyžaduje poměrně intenzivní dohled, výsadby inspirované severoamerickou prérií, ve kterých vedle sebe rostou lehké trávy a trvalky okrasné svými květy, toho zas tak moc nepotřebují. Stavebním kamenem je v jejich případě hlavně důkladné založení a správný výběr rostlin. Stejně tak je ale důležitá i plocha, ta by měla být, pokud to jen trochu jde, velkorysá. A jak by to mělo být správně? Abyste se dočkali maximálního efektu, měl by se záhon rozkládat minimálně na 25 metrech čtverečních. U velkoplošných výsadeb je ale klidně možné mezi trvalky a okrasné trávy vysadit třeba i solitérní dřeviny, možností je spousta. Prérijní záhon je určený výhradně na stanoviště na plném slunci s dobře propustnou půdou. U té není vůbec na škodu, když obsahuje kámen nebo štěrk. Tento materiál je naopak vítanou součástí, která zamezuje nadměrnému zamokření na podzim a v zimě. A jak je to s výběrem trvalek? Ty by měly být co nejvíc podobné prérijním rostlinám a měly by se vypořádat se sluncem a také občasným suchem.

Desatero pro ten nejkrásnější prérijní trvalkový záhon

1. Na ploše rozhodně nešetřete. Čím větší záhon, tím větší možnosti.

2. Nejlepší prevencí před zaplevelením je důkladná likvidace plevelů na ploše, na které má záhon vzniknout. Obtížné plevele je vhodné potlačit herbicidem, zapojený trávník ale stačí sloupnout pomocí rýče nebo trávníkové slupovačky.

3. Slunce a dobře propustná půda bohatá na štěrk nebo písek zlepší propustnost pro vodu. Při založení záhonu je vhodné do méně kvalitní půdy přimíchat zahradnický substrát a dobře rozložený kompost, který dodá rostlinám dostatek živin pro nejlepší start. Všechny materiály by se měly s původní zeminou důkladně promísit.

4. Na urovnaný záhon si rozmístěte vybrané rostliny. Jejich uspořádání se oproti jiným typům trvalkových záhonů liší. Prérijní záhon představuje vícedruhovou barevnou mozaiku, kde se od každého druhu k sobě vysazuje jen menší skupinka. Důležité je, aby se druhy smysluplně kombinovaly tak, aby celý záhon průběžně kvetl.

5. Hlavní doba kvetení je v plném létě, tedy od července do poloviny září, ale i tak tu mají své místo jarní cibuloviny či trvalky kvetoucí v předjaří nebo v pozdním podzimu.

6. Protože se jedná o celoročně efektní záhon, hrají tu důležitou roli i rostliny zajímavé po celou zimu. Mezi ně patří především okrasné trávy i trvalky s dekorativními semeníky.

7. Aby ale tyto krásky dovedly vyniknout, je potřeba jejich hmotu ponechat na záhoně přes zimu až do předjaří, kdy se odumřelé stonky a listy důkladně uklidí, aby mohly štafetu ve své celé kráse převzít zase první jarní cibuloviny.

8. I přes důkladné odplevelení při založení záhonu bude nutné občas dohlédnout na klíčící plevely i nálety dřevin, které se v záhonech rády zabydlují.

9. Minerální mulč je nejen podstatou těchto záhonů, je to i velmi praktický materiál. V dostatečné vrstvě totiž omezuje klíčení plevelů a navíc ochlazuje půdu, což je důležité hlavně v létě.

10. A jak je to se zálivkou? Právě díky minimálním nárokům na zalévání a značnou úsporu vody jsou tyto záhony oblíbené nejen na zahradách, ale také ve městech. Zálivka je nutná spíš po výsadbě, pak by se již zakořeněné rostliny měly obejít i bez pravidelného zavlažování. V extrémním suchu ale budou i tak rostliny za občasnou péči vděčné, určitě je však není nutné přelévat.

Pozor na výběr rostlin

Vybírejte pouze rostliny, které porostou na plném slunci a snesou občasný přísušek. Dobrou volbou bývají i suchovzdorné bylinky, které záhon příjemně provoní. Okrasné trávy pak budou neocenitelnou součástí v době, kdy na záhonech nic nekvete, navíc výsadbu roztančí při každém menším vánku. Při plánování záhonu se zajímejte o výšku rostlin v době květu, ta totiž může být poměrně různá. Kromě vysokých druhů tu mohou růst i rostliny půdopokryvné, tento typ záhonu je totiž vícepatrový. Nejlepší bude, když si stanovíte maximální výšku rostlin. Zatímco některé prérijní záhony mohou svou výškou přerůst klidně dospělého člověka, jiné mu budou dosahovat maximálně po pás. Nejčastěji se ale volí zlatá střední cesta, tedy výška nejvyšších trvalek maximálně do 130 centimetrů.

Nejlepší výběr kvetoucích trvalek

Hvězdnice novoanglická (*Aster novae-angliae*)
Krásnoočko přeslenité (*Coreopsis verticillata*)
Kakosty (*Geranium*) – různé druhy
Levandule lékařská (*Lavandula angustifolia*)
Mavuň červená (*Centranthus ruber*)
Rozchodník nachový (*Sedum telephium*)
Řebříček tužebníkový (*Achillea filipendulina*)
Sápa Russelova (*Phlomis russeliana*)
Svíčkovec Lindheimerův (*Gaura lindheimeri*)
Třapatkovka nachová (*Echinacea purpurea*)

Nejlepší výběr okrasných trav

Dochan psárkovitý (*Pennisetum alopecuroides*)
Kavyl péřovitý (*Stipa tenuissima*)
Proso prutnaté (*Panicum virgatum*)
Třtina ostrolistá (*Calamagrostis x acutiflora*)

Nezapomeňte do prérijního záhonu na podzim vysadit jarní cibuloviny. O ty nejkrásnější barvy se postarají různé odrůdy narcisů, sněženky, modřence, ladoňky i krokusy, lehkost pak dodají okrasné česneky.

OKURKOVÁ LÁSKA NA PRVNÍ OCHUTNÁNÍ

Její chuť si zamiluje i ten, kdo zeleninové záhony obchází obloukem. Okurka je prostě jedinečná, a to naslano i nasladko. Co si ji ale tentokrát užít ještě trochu jinak, než jste možná zvyklí? Její svěžest si vychutnáte plnými doušky díky okurkovému sirupu od Kitlu. A věřte nám, bude to láska na první ochutnání.

S nástupem teplého počasí již tradičně přichází společnost Kitl s letní limitovanou edicí. Jako první v České republice vyrábí okurkový sirup v Bio kvalitě. Skvěle se hodí k přípravě osvěžujících limonád i k ochucení alkoholických i nealkoholických koktejlů.

Okurkový sirup Kitl získal četná ocenění pro svou chuť, kvalitu a jedinečnost výroby v bio kvalitě. Může se pochlubit oceněním Výrobek roku Libereckého kraje v kategorii Biopotravina a Zlatý klas na veletrhu Země živitelka.

Text: (red.), Kitl; foto: Shutterstock, Kitl

Pro přípravu limonád i do osvěžujících drinků

Okurka má jednu obrovskou výhodu – její lehká chuť si totiž perfektně sedne s jinými ingrediencemi a výsledek bude vždycky stát za to. Stejně tak vás může těšit i to, že s touto zeleninou nebudete vůbec hřešit, je to totiž zdroj vitamínů A, C, skupiny B i minerálních látek v podání draslíku, sodíku, zinku nebo třeba mědi a fosforu. Je to vlastně taková zeleninová zahradní lékárna, která v podání Okurkového Syrobu pohladí i zachutná.

RECEPT
na osvěžující okurkové mojito od Kitlu

Suroviny:
Kitl Syrob Okurka Bio
Limetky
Kostky ledu
Čerstvá máta
Vychlazená soda

Jak na to:
1. Na dvě vysoké servírovací sklenice podrťte čerstvou mátu s limetkou.
2. Přidejte led a zalijte ho okurkovým Syrobem.
3. Vše zalijte vychlazenou sodou.
4. Výsledný nápoj ozdobte čerstvou mátou a limetou.

Seriál
Zahrada za oknem

Pro květiny jako v bavlnce

Balkónové květiny budou vaším společníkem od května často až do příchodu prvních podzimních mrazů. Jak se o tyto krásky postarat, aby vás těšily záplavou krásných květů co nejdéle? Přinášíme vám přehled prací, díky kterým budou květiny na terase či na balkónu vyrůstat jako v bavlnce.

Péče o letničky od jara až do podzimu

Květen

Tento měsíc představuje pro většinu balkónových rostlin startovní čáru. Mladé sazenice vysazené v polovině května teprve zakořeňují, je tedy nutné dohlížet hlavně na jejich zálivku. Pokud by přece jen hrozil pokles teploty k bodu mrazu, můžete květiny na noc pojistit bílou netkanou textilií. S prvním hnojením začněte po zakořenění, tedy přibližně dva týdny po výsadbě. Přezimující balkónové rostliny například v podobě pelargónií přesaďte do nového substrátu, zbavte suchých nebo poškozených listů a důkladně zalijte. Po několika dnech začněte s hnojením.

Červen

Teplý měsíc přeje bohatému kvetení, proto pokračujte s hnojením. Většinu náročných balkónovek je možné hnojit i dvakrát týdně, jednu dávku hnojiva za týden považujte spíš za minimum. Během června dohlížejte také na zálivku i na škůdce, právě v tomto období se mohou vyskytovat mšice, molice či svilušky.

Červenec

Tento měsíc pro většinu květin v nádobách na terase i balkónu představuje vegetační vrchol, který vyžaduje důkladnou zálivku i hnojení. Stejně tak rostliny kontrolujte, aby se na nich nepřemnožili škůdci. V našich zahradnických centrech seženete bohatou nabídku ochranných prostředků, díky kterým své květiny dostanete rychle zpátky do kondice. V červenci je u velkokvětých druhů nutné také průběžně odstraňovat odkvetlé květy, drobnokvěté balkónovky většinou mívají dobrou samočistící schopnost.

Srpen

Druhý prázdninový měsíc se ještě nese ve znamení vysokých teplot a dlouhých slunečných dnů. Stále tedy květiny v nádobách důkladně zalévejte a hnojte. Stejně tak pokračujte v kontrole výskytu chorob či škůdců a průběžně odstraňujte odkvetlé květy, abyste podpořili tvorbu dalších poupat.

Září a říjen

Během těchto měsíců se pomalu ale jistě začne zkracovat den a noci budou o poznání chladnější. I tak ale pokračujte v zálivce, která ovšem nebude muset být tak intenzivní. I když už se pomalu schyluje ke konci sezóny balkónových květin, stále ještě u těch intenzivně kvetoucích pokračujte v hnojení, ochraně proti škůdcům i odstraňování odkvetlých květů.

Podzim je pro mnohé z nás jedno z nejkrásnějších ročních období převlečené do těch nejzářivějších odstínů. O podzimní atmosféru i na vaší zahradě za oknem se postarají nejen na podzim kvetoucí rostliny, ale také dřeviny s dekorativními plody či okrasné trávy.

Text: (red.); foto: Shutterstock, Agro CS, ZC s.r.o.

Tipy pro zahradu za oknem

Kristalon Plod a květ 0,5 kg
Krystalické vodorozpustné hnojivo, které podporuje bohaté kvetení i vybarvení květů či plodů. Vhodné pro květiny, zeleninu i ovoce.

B. For Soft Konvička
Moderní designová konvička pro zálivku rostlin v interiéru, na terase i balkónu.

B. For Soft Rozprašovač
Plastový mechanický rozprašovač určený do bytových prostor. K dispozici v různých barvách.

Potěší svou krásou i zapomnětlivce

SERIÁL
Kvetoucí pokojovky

Text: Jana Brabcová; foto: Shutterstock

Kalanchoe známá také jako kolopejka se díky dánským a nizozemským pěstitelům proslavila v 80. letech minulého století po celém světě. I dnes patří mezi jednu z nejoblíbenějších kvetoucích pokojových rostlin, která potěší pestrou škálou barev svých květů.

Tato kvetoucí pokojová rostlina je v zahradnických centrech dostupná v průběhu celého roku. Kalanchoe vděčná (*Kalanchoe blossfeldiana*) je proslulá především minimálními nároky na pěstování, díky kterým je ideální pokojovou rostlinou pro začátečníky. Ocení ji ale i ti, kteří nemají moc času nazbyt nebo zapomínají na zálivku. Pochází z tropů Asie, Afriky a Madagaskaru. Rod kalanchoe byl poprvé popsán francouzským botanikem Michelem Adansonem v roce 1763. V Evropě kalanchoe jako pokojovou rostlinu poprvé představil roku 1927 Robert Blossfeld, německý obchodník se semeny, po kterém byla pojmenována. Věděli jste, že to byla jedna z prvních rostlin vyslaných do vesmíru? Roku 1979 dorazila do sovětské vesmírné stanice Saljut 1, kde měla za cíl rozveselit astronauty na palubě, kteří se během pobytu ve vesmíru potýkali s osamělostí. Ti si této malé rostlinky vážili natolik, že ji pojmenovali „strom života" a zajistili, aby byla vždy v obraze během televizního vysílání ze stanice.

Květy kalanchoe vydrží krásné šest až osm týdnů. Díky tomu je to nejen perfektní pokojová rostlina pěstovaná v květináči, ale hodí se dokonce i k řezu.

Podmínky pro pěstování:

- Kalanchoe je citlivá na přelití, zálivka jí vyhovuje až po úplném proschnutí substrátu. Přebytečnou vodu, která zůstane v podmisce či dekorativním obalu, vždy vylijte.

- Pro přesazování se hodí substrát pro kaktusy a sukulenty, který dobře odvádí přebytečnou vodu.

- Rostlinu umístěte na místo s rozptýleným světlem. Blednutí listů znamená nedostatek světla, nebezpečný ovšem může být i přímý úpal.

- Pravidelně odstraňujte suché nebo odkvetlé květy. Nejenže s nimi nebude kalanchoe vypadat přitažlivě, ale také jí to zabrání v růstu nových okvětních lístků.

- Po odstranění odkvetlých květů seřízněte stonky, čímž podpoříte větvení výhonů. Ujistěte se, že jsou vaše ruční nůžky ostré a vydezinfikované, aby nedošlo k infikování rostliny chorobami.

- Během zimy je vhodné tento druh udržovat v chladnější místnosti s teplotou 10 až 15 °C.

- Od května do konce srpna dopřejte rostlině hnojivo pro sukulenty a kaktusy. Hnojte dvakrát do měsíce.

LETNÍ DEKORACE v barvách slunce

Text: (red.); foto: Jana Brabcová, Zahradnické centrum Brabec, Modřice

Jak na to:

I když se blíží doba dovolených a letních výletů, určitě se rádi u sebe doma nebo venku na terase obklopíte krásnými květinami. Dekoraci na stůl můžete tentokrát dopřát trochu méně tradiční podobu a hlavní roli v ní může sehrát třeba nenáročná pokojovka kalanchoe.

POMŮCKY:

- Zahradnické nůžky
- Tác nebo jiná podložka nepropustná pro vodu
- Přírodní provázek
- Tavná pistole s náhradními tyčinkami

MATERIÁLY:

- Kalanchoe – 3 ks, nejlépe v jednom barevném odstínu
- Větvičky borůvčí
- Suché květy kraspédií nebo jiných letniček
- Suchá květenství okrasných trav – kavyl či pampová tráva
- Mech, může být čerstvý nebo suchý

I když je kalanchoe považována za pokojovou rostlinu, můžete ji letnit třeba na stole na terase nebo v zahradním altánu. Vyberte pro ni ale místo s rozptýleným světlem, přímý úpal jí nebude svědčit. Navíc by hrozilo vysychání kořenového balu pokrytého mechem, který přece jen není tak neprodyšný jako plastový květináč. Rostliny během léta zalévejte, ale rozhodně by neměly stát ve vodě.

1. Všechny pomůcky i materiály si připravte k ruce. Tavnou pistoli si nechte předem nahřát pro okamžité použití.

2. Kalanchoe vyjměte z plastového květináče, ve kterém si je přinesete domů ze zahradnického centra. Postavte je na podložku a zpevněte několika úvazky z přírodního provázku. Úvazek nesmí být moc pevný, aby nedošlo k poškození rostlin.

3. Kořenové baly rostlin důkladně pokryjte mechem, aby nedošlo k jejich vysychání. Mech v dekoraci nahradí květináč, takže by měl zajistit substrát i s kořeny.

4. Mech pomocí provázku na několikrát uvažte, čímž se zpevní celá dekorace. Pokud chcete, vyčnívající kousky mechu můžete přilepit pomocí tavné pistole.

5. Mezi rostliny doplňte suchá květenství okrasných trav. Předem si k sobě svažte provázkem několik kusů pro bohatší efekt.

6. K okrasným travám i na bok doplňte větvičky borůvčí i sušené letničky. Všechny doplňky stačí jednoduše zapíchnout do kořenových balů rostlin pokrytých mechem. Některé pak můžete připevnit pomocí tavné pistole.

ZAHRADNÍ LÉKÁRNA
pro zdravé léto

Text: (red.); foto: Shutterstock, Nohel Garden

Že je zahrada tím nejlepším místem pro odpočinek na čerstvém vzduchu, víme všichni. Jenže i tady jsme lákavou kořistí pro komáry i další druhy hmyzu, kteří nám ten zasloužený odpočinek trochu kazí. I nad neúprosnými komáry se dá vyhrát, některé pomocníky už možná máte i po ruce.

Insekticidní svíčky pro nerušené večery venku

Léto je jako stvořené pro odpočinek i jiné volnočasové aktivity pod modrou oblohou. Jakmile se ale setmí, budou vašimi společníky i komáři a další hmyzí „záškodníci", bez kterých byste se radši obešli. Určitě se před nimi nezavírejte doma, pomoct si můžete třeba speciálními svíčkami, které najdete v našich zahradnických centrech. Svíčky odpuzují komáry nejen výrazně žlutou barvou vosku, ale také citronelovou vůní, která je pro nás sice příjemná, ale na komáry působí odpudivě. Tyto svíčky budou tedy ideálním insekticidním pomocníkem v pergole, na terase či balkónu, kde si ji jednoduše zapálíte a budete si užívat klidu bez štípavého hmyzu.

Všestranná levandule

Ačkoliv je levandule oblíbená především jako okrasná rostlina s podmanivou vůní, která se využívá nejen pro výrobu parfémů a kosmetiky, působí také podobně insekticidně jako svíčky proti komárům. Pokud se chystáte na výlet do přírody a chcete se raději vyhnout syntetickým repelentům, můžete si vyrobit svůj vlastní přírodní repelent. Hlavní roli při jeho výrobě bude hrát samozřejmě levandule a před procházkou se jím stačí lehce postříkat.

Zázračný rostlinný gel v květináči i na zahradě

I když jsme už poradili, jak se komářím štípancům vyhnout, zřejmě se jim neubráníte stoprocentně. Svědění ale rychle zmírní léčivý gel z listů pokojové rostliny aloe nebo ze zahradního netřesku, který určitě pěstujete na skalce nebo v květináči na terase. Listy obou rostlin stačí příčně nařiznout a gelem důkladně potřít štípanec. V případě aloe si můžete gel uchovat i do zásoby v lednici. I z jediného většího listu získáte spoustu gelu. List odříznete z rostliny a na jedné jeho straně z něj seřízněte zelenou pokožku. Průzračný gel pak stačí vyjmout pomocí lžíce, rozmixovat tyčovým mixérem a uchovat v patentové sklenici v chladu.

Jak na výrobu levandulového repelentu? Ve 100 ml převařené a vychladlé destilované vody louhujte 30 g sušené levandule. Po dvanácti hodinách přeceďte přes plátno, přidejte 20 ml kosmetického lihu a 20 kapek stoprocentního esenciálního levandulového oleje. Repelent uchovávejte v menším rozprašovači nejlépe v chladničce.

Tipy pro nerušený odpočinek

Svíčka Citronella Merkur
Spolehlivá svíčka proti komárům s jedním knotem.

Svíčka Citronella Sirius v keramické žardince v barvě čedičového melíru
Svíčka se třemi knoty s výraznou žlutou barvou, která odpuzuje komáry. Ideální pro použití ve venkovních prostorách.

Svíčka Citronella Sirius v terakotové žardince
Tříknotová svíčka s výraznou žlutou barvou, ideální pro terasu i další venkovní prostory.

Text: (red.), foto: Shutterstock, Koopman, Sonnentor, Nobel Garden, Lundager B. V

DÁRKOVÁ INSPIRACE

pro den plný dětských úsměvů

První červnový den se většinou děti nemohou dočkat, kdy jim skončí škola, protože tuší, že na ně bude doma čekat vytoužené překvapení. Ani letos tomu nebude určitě jinak, tak se na tento den pořádně připravte. Přinášíme tipy na dárky pro malé zahradníky i mlsouny, stačí si jen vybrat.

1. DEN V POHYBU JE NEJLEPŠÍ

S házecími disky si děti užijí spoustu legrace. Díky akční hře se navíc perfektně prohýbou i procvičí motoriku rukou.

2. POHODIČKA NA PLÁŽI I NA ZAHRADĚ

Dětská fantazie si někdy vystačí opravdu s málem. Takovým dobrým sparing partnerem na zahradu i na pláž pro nejmenší rošťáky bude kyblíček s lopatkou v pastelových barvách.

3. HRA NA MALÉHO ZAHRADNÍKA

Pokud potřebujete nejmenší ratolesti zapojit i do zahradnických prací, dejte jim to správné nářadí. Uvidíte, že se bude hodit i ke spoustě jiných aktivit.

4. MLSÁNÍ PRO DĚTI I DOSPĚLÉ

V našich zahradnických centrech nabízíme spoustu skvělých želé bonbonů od Sonnentoru, který je zárukou bio kvality.

5. BYLINKY A OVOCE NA ŽÍŽU

Čaje plné bylinek a ovoce jsou tím pravým pro celodenní popíjení. Dětem budou chutnat za tepla i ve studené podobě.

6. BYLINKOVÉ POTĚŠENÍ BEZ PŘIDANÉHO CUKRU

Sirupy od Sonenntoru jsou nejlepším spojením svěžesti bylinek se šťavnatými jablíčky, které sirupu dodávají ovocnou sladkost.

7. ČOKOLÁDA ZA ODMĚNU

Dobrota plná kvalitního kakaa, oříšků nebo sušeného ovoce potěší každého mlsala v jakémkoliv věku, stačí si jen vybrat z nabídky našich zahradnických center.

8. JE LIBO SUŠENÉ OVOCE?

Tato skvělá alternativa klasických sladkostí chutná všem generacím. Děti si ale určitě zamilují banány, jahody nebo rovnou ovocný mix.

9. MINIROSTLINY PRO MALÉ ZAHRADNÍKY

Pokud se už teď z vašeho dítěte stává zahradník, tak mu dopřejte jeho vlastní minirostlinu, o kterou se bude starat jenom on.

Nejkrásnější rostliny pro vaši terasu

Text: (red.); foto: Shutterstock

Kterou si vyberete vy?

Někdy velkou službu odvede i jediný květináč s krásně rozkvetlou rostlinou, ale na větší terase nebo balkónu si můžete dovolit trošku víc experimentovat. Poradíme s péčí i výběrem rostlin, které si prostě zamilujete.

I když mezi stálice balkónů a teras patří jednoleté balkónové květiny, jejichž sezóna v naprosté většině končí s příchodem prvních podzimních mrazů, skvělé možnosti nabízejí i rostliny vytrvalé, které dorůstají třeba i větších rozměrů a podzim pro ně rozhodně neznamená konečnou. Podmínkou pro jejich pěstování je ale důkladné zazimování ve světlé a hlavně chladné místnosti, kde se většinou teplota pohybuje mezi 10 až 14 °C, záleží ovšem na druhu.

Chce to správnou nádobu

Tyto rostliny budete pěstovat po dlouhá léta, proto jim dopřejte kvalitní a dostatečně velkou nádobu. Velkoobjemové květináče seženete v mnoha provedeních, pokud ale nechcete zalévat i několikrát denně, budou dobrou investicí samozavlažovací truhlíky nebo květináče. I když slovo „samozavlažovací" je trochu zavádějící, protože zálivka bude vždycky stejně na vás, i tak si ušetříte některé dny návštěvu s konví v ruce. Vodu totiž nalijete do zásobní nádržky, odkud už bude sama vzlínat do substrátu. Zvolit ale můžete i klasické nádoby bez samozavlažovacího systému. V horkých letních dnech jistě oceníte misky na vodu, které postavíte pod květináč.

I když všechny pěstební substráty obsahují základní zásobu živin pro první týdny růstu po výsadbě, časem se určitě vaše rostliny neobejdou bez hnojiva. Přes léto budete muset náročnější rostliny hnojit dvakrát nebo dokonce čtyřikrát měsíčně. Pentas, abutilon, solánum i krásné fuchsie hnojte od druhé poloviny jara do konce srpna pravidelně kapalným či krystalickým hnojivem pro balkónovky.

Pentas, pětkovec kopinatý

(*Pentas lanceolata*)

Stále ještě poměrně málo známá vytrvalá rostlina původem z Afriky, která se dá pěstovat i jako pokojová rostlina. Poroste nejlépe na slunci v mírně vlhkém substrátu pro balkónovky. Vynikne i v závěsném koši.

Fuchsie (*Fuchsia*)

Stálice mezi osvědčenými balkónovými rostlinami, na kterých si zamilujete jejich neskutečnou variabilitu. Odrůdy rostou vzpřímeně, polopřevisle i převisle. Bude se jí nejlépe dařit na stanovišti s rozptýleným světlem v mírně kyselém pěstebním substrátu. Ideální rostlina do truhlíků i do závěsných košů.

Abutilon, mračňák ozdobný

(*Abutilon pictum*)

Dá se celoročně pěstovat jako pokojová rostlina, které dělá velmi dobře letnění na terase v polostínu nebo s rozptýleným světlem. Vyžaduje pravidelnou zálivku a dostatek živin, pro přesazování použijte substrát pro balkónové rostliny. Vysaďte ho do dostatečně velké nádoby, může totiž přerůst i dospělého člověka.

Solánum, lilek jasmínokvětý

(*Solanum jasminoides*)

Teplomilný stálezelený keř od jara do podzimu doslova obsypou zářivě bílé květy. Protože tvoří delší převislé výhony, bude tento druh vyžadující slunné nebo polostinné stanoviště ideální rostlinou pro všechny nádoby, ze kterých může volně splývat. Pro výsadbu je vhodný substrát určený pro balkónové rostliny.

Nejlepší dvojka pro pestré léto

I když máte dovolenou třeba ještě před sebou, můžete si za exotikou zaskočit aspoň na chvilku na svou terasu. Díky květům oleandru v pastelových odstínech se ocitnete v kouzelném Středomoří, zatímco s krásnou brugmansií nahlédnete do Jižní Ameriky.

Vděčný oleandr
Nerium oleander

Tohoto krasavce mezi středomořskými neúnavně kvetoucími keři jistě není nutné představovat. V zemích se subtropickým klimatem ho najdete růst na vysychavých slunných svazích. Kvete v odstínech bílé, růžové, lososové, žluté až karmínové barvy.

Co potřebuje:
- Dopřejte mu dostatek místa, dorůstá do výšky více než dva metry.
- Plné slunce, snese i sluneční úpal na jižní straně.
- Propustná půda s obsahem písku.
- Při jarním přesazování použijte substrát pro subtropické rostliny. Přesazujte jednou za dva roky.
- Zalévejte měkkou vodou. Během léta je zálivka častá, na zimu téměř ustává.
- Od května do konce srpna hnojte dvakrát měsíčně hnojivem pro balkónové rostliny. Použít se dá i speciální hnojivo pro oleandry nebo Kristalon pro kvetoucí rostliny.
- I když snese mírné podzimní mrazy, je vhodné ho včas přenést do světlé místnosti s teplotou 5 až 15 °C.
- Na jaře je vhodné rostliny upravit řezem. Výhony se zkracují maximálně o třetinu délky.

Co byste měli vědět: Celá rostlina je silně jedovatá.

Pompézní kráska brugmansie

Brugmansia

Často se jí také říká andělské trumpety nebo durmanovec. Stejně tak se setkáte s názvem durman, ale ten náleží jinému druhu rostliny. Velké trubkovité květy této teplomilné rostliny rozhodně nejdou přehlédnout, jsou totiž dlouhé 10 až 30 centimetrů. Na výběr máte odrůdy s květy jednoduchými i plnými v odstínech bílé, smetanové, žluté, oranžové, růžové i červené barvy.

Co potřebuje:

- Na terase nebo balkónu jí dopřejte dost místa, během let může dorůst i třímetrové výšky.
- Slunce i polostín, úpal může poškodit listy.
- Půda by měla být dobře propustná, ale živná.
- Při jarním přesazování použijte substrát pro balkónové nebo subtropické rostliny. Vždy je ale obohaťte přídavkem živného kompostu. Přesazujte jednou za dva roky.
- Dá se pěstovat i ve volné půdě. Jen se musí před příchodem podzimních mrazů včas přesadit do nádoby a přenést do interiéru.
- Během léta je nutná častá a vydatná zálivka. Rostlina by ale ani tak neměla stát dlouho ve vodě.
- Od května do konce srpna hnojte dvakrát měsíčně hnojivem pro balkónové rostliny.
- Je citlivá na mráz, na podzim je nutné ji včas přenést do světlé místnosti s teplotou od 8 do 14 °C. Pokud jí při zazimování ještě nestihly opadat listy, je nutné lehce zkrátit výhony.
- Během zimy ji nehnojte a téměř nezalévejte.
- Pokud jste jí na podzim nezkrátili výhony, udělejte to na jaře přibližně o čtvrtinu délky. Na terasu ji přeneste až ve druhé polovině května.

Co byste měli vědět: Celá rostlina je silně jedovatá.

Text: (red.); foto: Shutterstock, Agro CS, NDT

Tipy pro vaši zahradu

Floria Substrát pro levandule a jiné středomořské rostliny 50 l

Obsahuje rašelinu, pemzu pro zachování vzdušnosti, liadrain regulující vlhkost, křemičitý písek zvyšující propustnost a AQUA Cell ke snížení spotřeby vody.

Keramické mrazuvzdorné obaly
V různých velikostech a barvách.

Asi nikoho nepřekvapí, že je smrk jednou z vůbec nejoblíbenějších lesnických dřevin. Tyto jehličnany ale překvapí svou neskutečnou variabilitou a někdy i opravdu netradičním vzhledem, který bude vítaným společníkem ve skalce, v kamenných korytech i jako solitéra v trávníku.

Při zmínce o rodu smrků (*Picea*) se většinou každému vybaví téměř třicetimetroví veliká-ni z českých lesů. Jenže i smrk ztepilý (*Picea abies*) je mezi jehličnany neskutečným chameleonem, který se z obra díky šlechtění proměnil v trpasličí až miniaturní formy. Zrovna v jeho případě je z čeho vybírat. Kromě odrůd se vzpřímeným růstem už na první pohled zaujmou odrůdy téměř kulovité a zakrslé, jiné zase tvoří dlouhé „záclonovité" převisy. Třeba do skalky se budou hodit plazivé formy, a pokud hledáte opravdu výrazný jehličnan, který rozhodně nepřejdete bez povšimnutí, volte rovnou odrůdy ze skupiny „hadích" smrků. Označení je odvozeno od výhonů, které z koruny dlouze splývají, opravdu tak připomínají hady. Zajímavé odrůdy ale najdete i u jiných druhů, stačí se jen porozhlédnout po našich zahradnických centrech. I když se smrky považují za neměnné rostliny, zkuste se na ně podívat z jiného úhlu. Díky netradičním formám jsou to opravdu krásné solitéry v celoročně atraktivních zahradách. Své místo najdou také ve vřesovišti, kde je kombinujte s výrazně kvetoucími dřevinami v čele s pěnišníky (*Rhododendron*), azalkami (*Azalea*), půdopokryvnými vřesy (*Calluna vulgaris*) nebo podobně vyhlížejícími vřesovci (*Erica carnea*).

Smrky, neopadavá krása bizarních tvarů

Text: (red.); foto: Shutterstock, ZC s.r.o., Agro CS, Sherf

Od miniatur až po obry

Smrk ztepilý ‚Acrocona‘ – *Picea abies*
Původní druh smrku je oblíbenou lesní dřevinou, která se pro svou výšku okolo 30 metrů na zahradu příliš nehodí. Úplně jiné možnosti ale nabízejí odrůdy nižšího vzrůstu. Příkladem je Acrocona, která se hodí i do menších zahrad. Na první pohled zaujmou lehce převisající větévky. Podobným vzhledem se ovšem může pochlubit spousta dalších odrůd.
Výška: 3 až 4 m

Smrk východní – *Picea orientalis*
Méně známý druh smrku s krátkými tmavě zelenými jehlicemi vhodný hlavně do větších zahrad. Dostupné jsou ovšem i různé odrůdy s nižším vzrůstem. Jsou pro něj typické užší větve rostoucí směrem vzhůru, zatímco mladé výhonky převisají dolů. Roste pomaleji, ve vyšší nadmořské výšce může namrzat.
Výška: 10 až 20 m

Smrk ztepilý ‚Little Gem‘ – *Picea abies*
Mezi odrůdami smrku ztepilého se najdou i zajímavé kousky zakrslého a téměř kulovitého růstu. Přesně takový je smrk ‚Little Gem‘. Perfektně se hodí do větších nádob na terasu nebo do skalky. Jeho kompaktní růst není nutné podporovat řezem.
Výška: 0,6 až 0,8 m

Smrk sivý ‚Conica‘ – *Picea glauca*
Kompaktní odrůda smrku se široce kuželovitou korunou a s měkkými svěže zelenými jehličkami, které celou dřevinu hustě pokrývají. Díky kompaktnímu tvaru se hodí do formálních zahrad, skalek nebo pro pěstování v nádobách.
Výška: 2 až 3 m

Smrk pichlavý – *Picea pungens*
Pro tento druh jsou typické pevné stříbřité jehlice, které dělají čest druhovému názvu. Původní druh je vhodný hlavně do větších zahrad nebo do parků, nižší odrůdy je pak možné pěstovat i na malých zahradách.
Výška: 15 až 30 m

Smrk omorika – *Picea omorika*
Svého času nejoblíbenější druh smrku pro pěstování v městských zahradách a parcích. Je to dáno hlavně vysokou odolností vůči zhoršené kvalitě vzduchu i půdy. Smrk omorika prostě poroste téměř všude. Je pro něj typická štíhlá koruna se sivě zelenými jehlicemi. Dostupné jsou i zakrslé odrůdy.
Výška: 20 až 30 m

Tvarovat, nebo nechat volně růst?

Ačkoliv se dají smrky i tvarovat, stojí za zvážení, jestli raději nedat přednost odrůdám, které rostou méně bujně a tvarování vlastně vůbec nepotřebují. Zatímco nešlechtěné druhy patří mezi jehličnaté obry, mezi odrůdami není těžké objevit „trpaslíky“ s výškou do jednoho metru. Jejich velkou výhodou je, že díky zahuštěné korunce nevyžadují žádné náročné tvarování.

Několik rad pro výsadbu a výběr stanoviště:

- I když smrky nepatří mezi nejnáročnější jehličnany, nejlépe se jim daří na světlém stanovišti s vyšší vzdušnou vlhkostí.
- Při výsadbě jim dopřejte substrát pro jehličnany. Půda by měla být kyselá až neutrální, písčitohlinitá a mírně vlhká.
- Většina u nás pěstovaných druhů je plně mrazuvzdorná, ale najdou se i výjimky.
- Smrky koření poměrně mělce. Při výsadbě je proto vysaďte do mělčí, ale zato více široké jamky.
- V sušších oblastech je nutné smrky zalévat. Dlouhodobé sucho jim nesvědčí kvůli mělce položeným kořenům.
- Mezi nejméně náročné druhy patří smrk pichlavý a smrk omorika. Oba se výborně vypořádají se suchým, znečištěným ovzduším i s méně kvalitní sušší půdou.
- Po několika letech po výsadbě je vhodné rostliny pohnojit hnojivem pro jehličnaté dřeviny.
- Bujně rostoucím druhům dopřejte dostatek prostoru, časem některé smrky dorůstají opravdu velkorysé výšky.

Věděli jste, že stromy mají zásadní vliv na klima dané lokality? Hlavně ty stálezelené nebo hustě olistěné spolehlivě zvlhčují a ochlazují vzduch. Pod jejich korunami bývá teplota několikanásobně nižší než na zpevněné cestě. Právě proto se vyplatí jehličnany i listnáče pěstovat ve velkém nejen na venkově, ale hlavně ve městě, kde se díky nim cítíme o dost lépe.

Tipy pro vaši zahradu

Ectovit
Přípravek s obsahem mykorhizních hub. Aplikace namočením kořenového systému při výsadbě do roztoku připraveného rozmícháním 100 g přípravku v 1,5 l vody.

Agro Substrát pro okrasné dřeviny 20 l
Speciální složení, vyvážený obsah živin a upravená hodnota pH napomáhají správné funkci kořenového systému i nadzemní části jehličnatých a listnatých dřevin.

Floria Organo--minerální hnojivo pro okrasné dřeviny 2,5 kg
Zajišťuje vyvážený růst všech druhů okrasných dřevin. Obsahuje guáno.

Agro Hnojivo pro okrasné dřeviny 3 kg
Minerální granulované hnojivo s vyšším obsahem draslíku pro podporu vyzrávání pletiv a vyšším obsahem hořčíku, který zlepšuje vybarvení dřevin.

Kamenná drť
Pro dekorativní mulčování v okolí jehličnanů i jiných dřevin.

Náš tip pro letní zahradu.

MOTÝLÍ KRMÍTKO

v těch nejkrásnějších barvách

Tím motýlím krmítkem není nic jiného než komule Davidova, kterou poznáte už na dálku nejen díky dlouhým hroznům obaleným květy, ale také díky nádherné vůni. I když se bezesporu jedná o jeden z nejkrásnějších kvetoucích keřů, jeho pěstování zvládne i zahradnický začátečník.

Komule Davidova (*Buddleia davidii*) z Asie do Evropy přicestovala na konci 19. století. První zkušenosti s pěstováním tohoto opadavého keře získávali zahradníci v průhonickém zámeckém parku. I když se jedná o cizinku, moc dobře se u nás zabydlela, dokonce v některých lokalitách i zplaňuje. Pokud jste i vy propadli kráse drobných voňavých kvítků soustředěných v mohutných hroznech, máte celou řadu možností, kam komuli na vlastní zahradě vysadit. Vynikne jako solitéra v trávníku i jako součást volně rostoucího živého plotu. O podívanou se ale postará i v trvalkovém záhonu nebo poblíž terasy. Přidanou hodnotou komule je především schopnost lákat opylovače na bohatou záplavu květů, které zdobí zahradu po celé léto. Je proto důležitým zdrojem nektaru především pro denní motýly, včely i čmeláky. Na motýly ovšem působí jako magnet, takže je jimi během slunečného dne doslova obalená.

Komuli možná znáte jako motýlí keř nebo letní šeřík.

Tento keř je v mnoha ohledech opravdu jedinečný. Zvláště důležitý je pro motýly a další opylovače, díky čemuž se perfektně hodí i do přírodních zahrad, kde jsou takové přidané hodnoty obzvlášť důležité.

Aby se jí dařilo:

- Bohatě pokvete hlavně na plném slunci. V polostínu sice přežije, ale bude řidší a pokvete mnohem méně.

- Půda by měla být dobře propustná s obsahem vápna. Může být dokonce i méně kvalitní, suchá i kamenitá.

- Komuli vyhovuje i městské prostředí, dobře si totiž poradí se znečištěným ovzduším i suchým vzduchem.

- Požadavky na zálivku jsou minimální. Jakmile rostlina zakoření, dokáže přežít i přísušek.

- V mrazových kotlinách nebo na návětrných místech může v extrémně chladných zimách namrzat. Většinou ale na jaře po odstranění poškozených větví opět obroste.

- Komule se dá pěstovat i bez řezu. Počítejte ale s tím, že se časem hodně rozroste a korunu zaplní i nevzhledné staré výhony. Řez v období dubna naopak podpoří tvorbu nových výhonů i bohaté kvetení.

- Při jarním řezu se všechny výhony výrazně zkracují. Hlavní silné větve se ovšem ponechávají v délce okolo 30 až 40 centimetrů v závislosti na stáří rostliny. Zatímco nejsilnější větve nesnesou hluboké zmlazení, krátké slabé výhony je možné odstranit úplně nebo z velké části.

- V době květu od července do září je vhodné průběžně odstraňovat nevzhledné odkvetlé květy. Po odstranění těsně nad listem začnou rašit nové zkrácené výhony, které velmi brzy opět vykvetou.

Zazáří v mnoha barvách

Kromě komule Davidovy se u nás dobře daří i její příbuzné komuli střídavolisté (*Buddleia alternifolia*). Ta dorůstá do výšky tří metrů, roste ovšem více do šířky. Její větve se obloukovitě stáčejí a nesou výhradně fialové květy. V množství barevných odstínů tedy jednoznačně vede komule Davidova, která dorůstá do výšky okolo čtyř metrů a kvete v odstínech ledově bílé, smetanové, žluté, sytě růžové, fialové a modré. S nejbohatší škálou odstínů se ale setkáte u fialové a modré, ve kterých je komule doslova přeborník.

Text: (red.); foto: Shutterstock

SERIÁL Pokojovky

ARABIKA v květináči

Text: (red.), foto: Shutterstock

Cizokrajný vzhled a bílé květy, které se rozvoní po vanilce, nejsou rozhodně jedinými lákadly pro pěstování kávovníku. Tento keř se sytě zelenými listy po několika letech také zaplodí a vy tak máte možnost si připravit doslova a do písmene vlastní domácí kávu.

Kávovník arabský (*Coffea arabica*) pochází z Arábie, odkud se postupně přesunul do horké Afriky, kde má jeho pěstování již dlouhou tradici. Ačkoliv se v těchto oblastech stálezelený kávovník pěstuje po celý rok venku jako užitková rostlina pro produkci kávových bobů, u nás by si se zimními teplotami neporadil. Jedinou možností je tedy pokojové pěstování. Pokud se přece jen nechcete kávovníku vzdát coby venkovní rostliny, můžete ho v nejteplejším období letnit, ale většinou se po celý rok pěstuje například v obývacím pokoji, kde mu můžeme dopřát dostatek místa. Během let totiž doroste klidně do výšky dvou a půl metru, takže to není žádný drobeček.

Pěstování je snadné, chce to ale dodržet několik pravidel:

- Kávovník vyžaduje rozptýlené světlo nebo polostín. Přímý úpal dlouho nevydrží, sluneční paprsky totiž velmi rychle poškodí jeho kožovité listy.

- Pro přesazování použijte substrát pro pokojové rostliny. Pokud použijete jiný typ, je nutné zvolit takový, který je spíš kyselejší než vápenitý.

- V květináči by se nikdy neměla držet voda, proto kávovník moc nepřelévejte. Nejlépe uděláte, když rostlinu zalijete až ve chvíli, kdy už stihla vyschnout vrchní vrstva zeminy. Pro zálivku používejte dešťovou nebo odstátou vodu.

- Od května do konce srpna přihnojujte hnojivem pro pokojové rostliny bez obsahu vápna.

- Velkým bonusem kávovníku pro každého pěstitele je jeho tolerance vůči suššímu vzduchu. I tak je v topné sezóně vhodné občas rosit listy. Spolehlivým „zvlhčovadlem“ je také miska s keramzitem, na kterou se květináč s kávovníkem postaví.

- Každý rok na jaře rostlině prospěje přesazení do trochu větší nádoby s čerstvým substrátem.

- Od jara do podzimu je ideální teplota v rozmezí 20 až 22 °C. V zimě by ale také neměla příliš klesat, za vhodné se považuje rozmezí 18 až 20 °C.

- Během zimy je nutné méně zalévat a rostlinu nevystavovat průvanu.

Je libo vlastní kávu?

Možná se i vy dočkáte šálku své vlastní domácí kávy, zvláště pokud se čerstvé boby naučíte zpracovat. Kávovník v pokojových teplotách dokáže kvést v průběhu celého roku. Pozitivní zprávou je, že je samosprašný, pro tvorbu plodů tedy nepotřebuje mít na dosah další rostlinu. Po opadu okvětních plátků se začnou tvořit kulovité plody žluté, později červené až temně fialové barvy. V každém z nich se skrývají dvě vytoužená zrna, která představují modlu každého kávomilce.

I ve svém obývacím pokoji se můžete po několika letech při dodržení pěstebních podmínek dočkat vlastní sklizně kávových bobů. Na přípravu jednoho šálku jich budete potřebovat okolo 55 kusů, což není vzhledem k velikosti vzrostlého kávovníku zas tak moc nesplnitelný úkol.

Marek Ferenčík,
Zahradnické centrum Ferenčík,
České Budějovice

Berlínská botanická zahrada láká k příjemným celodenním procházkám i k poznání mnoha rostlinných sbírek.

Za botanikou do Berlína

Německo je pro milovníky botaniky naprosto ideální destinací, navštívit tu můžete totiž skoro stovku botanických zahrad. Tou největší je botanická zahrada v Berlíně, jejíž celková rozloha činí 43 hektarů. Leží na okraji čtvrti Dahlem na jihozápadním okraji města a dnes patří ke Svobodné univerzitě.

Text: Jana Brabcová, foto: Shutterstock

Největším skleníkem berlínské botanické zahrady je Velký pavilon.

Náhrada za historické městské zahrady

Zahrada byla postavena v letech 1897 až 1910 pod vedením architekta Adolfa Englera. Jednalo se o náhradu původní zahrady v centru města, založené roku 1679, která se však už nemohla rozšiřovat. Při zřízení zahrady byla důležitá prezentace a zejména výzkum exotických rostlin rostoucích v tehdejších německých koloniích v Africe a v Tichomoří.

Zahrada se v současné době specializuje především na rostliny Evropy, včetně Mediteránu a Kavkazu. Za zmínku stojí i kolekce rostlin Kuby a jiných karibských ostrovů. V této zahradě je ke zhlédnutí na 22 tisíc taxonů rostlin. Najdete zde například 1800 druhů kaktusů a sukulentů, 900 druhů bromeliovitých rostlin nebo až dvě stovky druhů begonií. K botanické zahradě je přidruženo Botanické muzeum se sbírkou rostlinných preparátů, herbarium a knihovna.

Největší skleník na světě

Velkým lákadlem berlínské botanické zahrady jsou její skleníky. Dohromady je jich tu šestnáct. A zabírají plochu 6000 m². Tím nejznámějším je Velký pavilon (Das Große Tropenhaus), jehož ocelová konstrukce dosahuje výšky 25 metrů. Jedná se o největší skleník na světě. Při stálé teplotě 30 °C se tu udržuje vysoká vlhkost vzduchu, díky které se tu daří mnoha tropickým rostlinám. Mezi největší místní raritu patří největší orchidej planety *Grammatophyllum speciosum*. Za zmínku ale stojí i obří, rychle rostoucí bambus *Dendrocalamus giganteus*.

Na tropický skleník navazují další menší skleníky s rozmanitými expozicemi. K vidění je tu kaméliový a leknínový skleník, expozice věnovaná kapradinám, orchidejím i masožravým rostlinám. Oblíbený je i skleník mediteránně makaronéský, ve kterém je ke zhlédnutí hned několik významných endemitů.

Přibližně třetinu plochy zahrady zabírá expozice fytogeografická, zaměřená na rostliny mírného pásma severní polokoule. Nachází se tu japonský altán obklopený východoasijskými druhy rostlin.

Pokud patříte mezi milovníky orchidejí, ve Velkém pavilonu najdete dokonce největší druh na světě.

Přes Alpy až po Himálaje

Na toulkách zahradou narazíte na floru všech regionů Alp, Pyrenejí i pohoří Balkánského poloostrova a Himálaje. Vážené jsou expozice jeřábů, dubů, jasanů a javorů. Představí se vám tu spousta exotických dřevin, které jsou málokdy zastoupené v jiných botanických zahradách. Rostliny jsou tu pěstovány ve větších výsadbách na vyvýšených záhonech, díky čemuž si každý může rostliny jak zblízka prohlédnout, tak i osahat a očichat.

Na tři se spoustou rostlin se tu můžete seznámit doslova na vlastní kůži, protože si je můžete osahat i k nim přivonět.

Mšice, škůdce s propracovanou strategií

Mšice patří mezi nejobtížnější škůdce okrasných i užitkových rostlin. Boj s nimi je komplikovaný hlavně z důvodu výskytu mnoha druhů tohoto savého hmyzu a vývoji rezistence vůči používaným ochranným postřikům.

Text: (red.); foto: Shutterstock, ZC s.r.o., Agro CS

Mšice jsou nebezpečné i kvůli tomu, že na napadené a oslabené rostliny přenášejí i různé choroby bakteriálního či virového původu. Velmi rychle se množí. Rostliny poškozují sáním rostlinných šťáv. Při přemnožení mšic může docházet až k růstovým deformacím výhonů či listů i k postupnému vadnutí a úhynu.

Jak je poznat

Dosahují velikosti 0,2 až 1 cm. Některá stádia nebo druhy mohou být dokonce okřídlené. Barva těla se liší opět podle druhu, mšice mohou být bělavé, zelené, narůžovělé až téměř černé. Při přemnožení vytváří početné kolonie na koncových výhonech i na spodní části listů. Ze zadečku produkují lepkavou látku zvanou medovice, kterou se živí například mravenci.

Kde se jim nejvíc daří

Mšice se vyskytují jak ve skleníku, tak i na zahradních záhonech. Zimu přečkávají ve formě vajíček, přičemž od jara se začínají líhnout noví jedinci. Díky produkci medovice jsou výhodné hlavně pro mravence, kteří je chrání před predátory, navíc roznáší i jejich vajíčka na další rostliny, aby se i na nich vylíhli noví producenti medovice.

Rychlý zásah

Pokud se na rostlinách objevuje jen několik málo mšic, je nutné je co nejdřív ručně odstranit, množí se totiž opravdu rychle. Při větším výskytu je nutné rychle zasáhnout ochranným postřikem proti savému hmyzu. Spolehlivým řešením jsou například parazitické vosičky, které kolonie mšic omezují tím, že do dospělců kladou svoje vlastní vajíčka.

Nejlepší je prevence

Spolehlivou prevencí je důkladný podzimní úklid spadaného listí pod okrasnými rostlinami i likvidace posklizňových zbytků u zeleniny. Úklidem se totiž odstraní velká část přezimujících vajíček.

Tipy pro ochranu rostlin

Sanium systém
Proti savým i žravým škůdcům. Působí již jednu až dvě hodiny po kontaktu se škůdcem i po požření části ošetřené rostliny.

Natura Přírodní přípravek na savé škůdce
Vhodný pro okrasné rostliny, zeleninu i ovoce. Šetrný k životnímu prostředí.

NeemAzal
Prostředek pro likvidaci savého hmyzu. Ekologicky šetrný.

Parazitické vosičky proti mšicím – *Aphidius colemani*
Prostředek obsahuje parazitické vosičky, které aktivně hubí mšice. Balení s vosičkami se jen otevře a ponechá ve stínu po dobu jednoho týdne. Vhodné pro hubení mšic ve skleníku.

Zavíječ, největší hrozba pro buxus

Tento extrémně aktivní škůdce se do Evropy dostal zřejmě na rostlinách zimostrázu, tedy buxusu z Číny. Od té doby představuje největší hrozbu pro tento oblíbený stálezelený keř.

Text: (red.); foto: Shutterstock, ZC s.r.o.

Zavíječ zimostrázový je poměrně nenápadný motýl s hnědými nebo hnědobílými křídly. V tomto stádiu ovšem rostlinám neškodí. Nebezpečným se stává v podobě housenek, které rychle požírají listy zimostrázu. V jediném keři takových housenek můžete najít stovky.

Jak je poznat

Housenky dorůstají délky okolo jednoho centimetru. Jsou svítivě zelené s černými znaky. Většinou bývají ukryté uvnitř keře, kde nejdříve skeletují listy. Postupem času začnou požírat celé listy. Výskyt housenek je zřejmý nejen podle poškozených listů, ale i díky černému trusu, který se nachází na rostlinách i pod keřem na povrchu záhonu.

Kde se jim nejvíc daří

Housenky se většinou líhnou v několika vlnách. Ta první může přijít už v dubnu a květnu, druhá generace se pak vyskytuje přibližně od července. Tento druh zavíječe napadá výhradně rostliny zimostrázu prakticky po celé Evropě i velké části Asie.

Rychlý zásah

V případě zavíječe není na co čekat. Jakmile zpozorujete žravé housenky, je nutné jednat okamžitě. Při silném přemnožení dokážou už během několika málo dnů poškodit nebo zcela zničit celý porost zimostrázu. Napadené rostliny se jen obtížně vrací do svého původního stavu. Vhodným řešením jsou insekticidní postřiky proti housenkám, použít ovšem můžete i bylinné výluhy z česneku, které navíc podpoří i vitalitu rostlin.

Nejlepší je prevence

Keře zimostrázu je vhodné už od jarních měsíců kontrolovat. Při kontrole je nutné rukama odhrnout větve, první housenky se totiž vyskytují na vnitřních částech větví a bývají ukryté mezi dvěma listy.

Tipy pro ochranu rostlin

Lepinox Plus

Insekticidní přípravek ve formě vodorozpustného prášku pro použití v době výskytu housenek. Proti housenkám zavíječe, běláska, obaleče i dalších žravých škůdců.

Lalokonosce usvědčí vykousané otvory v listech

Vlastně se s nimi osobně nikdy ani nemusíte setkat, hlavně dospělci jsou totiž aktivní především v noci. Podpisem dospělce jsou požery na listech. Mnohem nebezpečnější jsou ovšem jeho larvy, které se živí kořeny, takže mohou způsobit úhyn celé rostliny.

Text: (red.); foto: Shutterstock, ZC s.r.o.

Požery listů většinou nebývají důvodem pro úhyn napadené rostliny, ačkoliv hlavně na stálezelených keřích v podobě rododendronů nebo bobkovišní jsou opravdu hodně dlouho viditelné. Hlavní nebezpečí se ale vyskytuje pod zemí na kořenech, kde představují skryté riziko larvy tohoto hmyzu.

Jak je poznat

Dospělci lalokonosce dosahují délky 0,8 až 1 centimetru. Dospělce ale téměř nikdy nespatříte, během dne se totiž skrývá. Poznáte ho spíš podle vykousaných otvorů v listech. Bílé nebo narůžovělé larvy bývají dlouhé okolo jednoho centimetru.

Kde se jim nejvíc daří

Dospělci i larvy jsou aktivní přibližně od března do října. Nové larvy se líhnou v květnu a červnu. Poškozují rostliny na zahradě i ve skleníku.

Rychlý zásah

Proti dospělcům i larvám jsou účinné biologické prostředky založené na působení parazitických hlístic, kterými je možné ošetřit užitkové i okrasné rostliny. Protože se jedná o živé organismy, je nutné sledovat doporučení výrobce. Hlístice jsou totiž velmi citlivé na příliš vysokou nebo naopak nízkou teplotu i na přesušení.

Nejlepší je prevence

Nejúčinnější prevencí je likvidace larev pomocí zálivky s obsahem parazitických hlístic.

Tipy pro ochranu rostlin

Parazitické hlístice Nematop Brouk Free
Obsahuje hlístice v gelovém nosiči umístěném v dřevěné destičce, pod kterou se během dne schovávají dospělí brouci lalokonosce. Destičku je nutné položit k napadeným rostlinám do vlhkého stínu.

Parazitické hlístice Nemamax
Prostředek s obsahem hlístic určených na hubení larev lalokonosců, listokazů, klikorohů či chroustů. Aplikuje se formou zálivky nebo postřikem.

Parazitické hlístice Nematop
Biologický ekologicky šetrný přípravek účinný proti larvám lalokonosců. Aplikuje se formou zálivky.

Nerozuměli jste některým pojmům?

Dospělec
Pojem označující jedince škodlivého hmyzu, který je schopný se rozmnožovat. Jedná se tedy o dospělé vyvinuté stadium.

Endemit
Rostlina nebo živočich vyskytující se pouze na určitém omezeném územní. Tento organismus se nikde jinde na světě nevyskytuje. Podle typu se endemitický organismus dělí na stenoendemit, paleoendemit či neoendemit.

Flora
Souhrnné označení pro rostliny nebo květenu určité oblasti, slovo převzaté z řečtiny.

Guáno
Nahromaděný trus různých druhů živočichů – například ptáků a netopýrů. Často bývá přidáváno do některých granulovaných minerálních hnojiv pro okrasné nebo užitkové rostliny. Obsahuje vysoký podíl fosforu a dusíku.

Insekticid
Prostředek určený k likvidaci škodlivého hmyzu. Podle působnosti se jedná o kontaktní (musí přijít do přímého kontaktu se škůdcem) nebo systémovou (většinou ve formě prášku rozpustného ve vodě, kdy se účinná látka dostane do pletiv rostliny, přičemž hmyz zahubí až po zkonzumování částí rostlin) látku.

pH
Vyjadřuje hodnotu půdní reakce na stupnici v hodnotách 0 až 14. Neutrální hodnota se nachází uprostřed, je jí číslo 7. Hodnoty nižší vyjadřují kyselou reakci, hodnoty vyšší zase zásaditou. Některé rostliny lze tedy podle požadavků na pH považovat za vápnomilné nebo kyselomilné.

Skeletování listů
Poškození listů vlivem požeru žravými housenkami. List bývá zbaven horní vrstvy pokožky. Poškození se jeví jako bílá nebo lehce lesklá blanka.

Konifera
Jehličnaté dřeviny, někdy je termín definován jako jehličnany nízkého vzrůstu.

Květenství
Útvar složený z několika jednotlivých květů uspořádaných podle určitých pravidel. Podle tvaru a uspořádání jednotlivých květů se může jednat o hrozen, latu, klas, palici, jehnědu, okolík, hlávku, úbor či chocholík.

Mykorhiza
Jedná se o výhodné soužití hub s kořeny vyšších rostlin. Zatímco vyšší rostlina houbě dodává energii v podobě uhlíkatých sloučenin, houba naopak této rostlině dodává vodu a v ní rozpuštěné minerály. Mykorhizní houby se vyskytují u mnoha druhů jehličnatých i listnatých stromů, osídlení kořenů je ale možné urychlit speciálními mykorhizními přípravky, kterými se kořeny rostlin ošetří těsně před samotnou výsadbou.

Text: (red.), foto: Shutterstock

Spolek zahradnických center, skupina českých spolupracujících zahradnických firem

Zaručená odbornost
Nejvyšší kvalita
Česká tradice

Zahradnictví Dvořák a syn s.r.o.
www.dvorakasyn.cz
- Stanová ulice 1998, 415 01 Teplice
  Tel.: 417 539 930
- areál zimního stadionu
  Rudolická 1700, 434 01 Most
  Tel.: 603 555 949

FLORA GARDEN s.r.o.
www.floracz.cz
- Boleslavská 1085, 294 01 Bakov nad Jizerou
  Tel.: 326 781 194

Zahradnictví Líbeznice s.r.o.
www.zahradnictvilibeznice.cz
- Mělnická 424, 250 65 Líbeznice
  Tel.: 283 981 844

AZ GARDEN, s.r.o.
www.azgarden.cz
- Staročernská 200,
  530 03 Pardubice – Černá za Bory
  Tel.: 466 616 193

Zahrada Lisý s.r.o.
www.zahradalisy.cz
- Bohumila Hájka 221, Popovice,
  267 01 Králův Dvůr u Berouna
  Tel.: 313 037 357

Chládek zahradnické centrum s.r.o.
www.zahradnictvi-chladek.cz
- Střešovická 47, 162 00 Praha 6
  Tel.: 235 351 032

Zahradnictví u Kopřivů s.r.o.
www.zahradnictvisebrov.cz
- Šebrov 105, 679 22 Lipůvka, Tel.: 516 431 735
- Brněnská 154, 666 01 Tišnov, Tel.: 549 412 374
- Nám. Svobody 2, 678 01 Blansko
  Tel.: 516 410 539

Zahradnické centrum FERENČÍK
www.ferencik.cz
- Generála Píky 729/2,
  370 01 České Budějovice
  Tel.: 602 779 652
- Žižkovo náměstí 118,
  374 01 Trhové Sviny
  Tel.: 386 321 471,
  602 779 674

Zahradnické centrum Brabec, s.r.o.
www.brabeczc.cz
- Chrlická 875, 664 42 Modřice
  Tel.: 547 215 066

Zahradnictví Novák Hlučín s.r.o.
www.zcnovak.cz
- Celní 1893/4A, 748 01 Hlučín
  Tel.: 595 041 140

Zahrada Flora s.r.o.
www.zahradaflora.cz
- Úvalno 350, 793 91 Úvalno
  Tel.: 554 625 166

Květiny Flora Krnov
www.zahradaflora.cz
- Opavská 14 (Kaufland),
  794 01 Krnov
  Tel.: 554 777 555

WWW.SZC.CZ

Léto 2023. Vychází 5x ročně. Vydává Florenium s.r.o., 162 00 Praha 6, Lužná 716/2. IČO 04682785. Registrace MK ČR E19275. Vyšlo v Praze dne 24.5.2023